

het **VRIJZINNIG ALTERNATIEF**

podium voor vrijzinnige opinie

Nieuwsbrief nummer 4, 13 juni 2007

Naar een nieuwe vrijzinnig-democratische partij?

Sinds de start van Het Vrijzinnig Alternatief zijn er vele positieve reacties binnen gekomen. Veel mensen blijken de onvrede met de heersende politieke cultuur en de behoefte aan het vrijzinnige geluid in het politieke debat te delen. Tegelijkertijd wordt van diverse kanten de suggestie sterker om te komen tot een nieuwe politieke partij. Diverse initiatieven van verschillende signatuur hebben daartoe al het levenslicht gezien. De vraag dringt zich op of de behoefte aan een vrijzinnig politiek alternatief enerzijds en de bestaande initiatieven anderzijds op één of andere manier te bundelen zijn.

Onder de noemer *Naar een nieuwe vrijzinnig-democratische partij?* onderzoekt Het Vrijzinnig Alternatief daarom de komende tijd of er in Nederland behoefte bestaat aan een nieuwe vrijzinnig-democratische politieke partij. Daarbij dienen vele vragen zich aan. Is er ruimte in het politieke midden, nu de kiezers zich op de flanken lijken te concentreren? Hoe kan die ruimte worden ingevuld? Biedt het vrijzinnig-democratisch gedachtegoed daarvoor aanknopingspunten? En wat houdt dat gedachtegoed eigenlijk in? Wat zijn de kernwaarden van vrijzinnig-democratische politiek? Welke politiek-maatschappelijke thema's zijn kenmerkend voor vrijzinnig-democraten? En hoe onderscheidt vrijzinnig-democratische politiek zich van andere politieke stromingen?

Het Vrijzinnig Alternatief roept iedereen die hier ideeën over heeft op om deze aan een e-mail toe te vertrouwen en te sturen naar redactie@vrijzinnigalternatief.nl. Vind je dat het tijd is voor een nieuwe partij? Wat verwacht je van zo'n partij? En hoe kunnen we zorgen dat mensen met verschillende partijloyaliteiten de krachten bundelen? Laat het ons weten! De redactie zal alle reacties verzamelen en er binnenkort op een speciale themapagina aandacht aan besteden.

Met vriendelijke groet,
Menno van der Land
Initiatiefnemer van Het Vrijzinnig Alternatief

Inleiding: Toekomst voor de vrijzinnig-democratie?

De term 'vrijzinnig' is terug in het politieke debat. Jarenlang werd het gezien als een wat oubollige term, die associaties oproep met de protestantse kerk, het humanisme of de VPRO. Maar de laatste tijd proberen politici van links tot rechts zich als 'vrijzinnig' te profileren. Met wisselend succes.

VVD-leider Rutte probeert een belans te vinden tussen de 'vrijzinnige' en de rechts-populistische vleugel van zijn partij. Maar de VVD toont zich in het politieke debat toch vooral een conservatief-liberale partij, die uitgaat van het vrijemarktliberalisme en steevast hamert op de noodzaak van lagere belastingen, een streng immigratiebeleid en vrij ondernemerschap. De PvdA van Wouter Bos wil in het christelijk-moralistische kabinet-Balkenende IV "het vrijzinnige geluid" laten horen. Maar de wens om de PvdA een vrijzinniger profiel te geven, moet het vooralsnog echter afleggen tegen de concurrentie met de almaar groeiende SP, waardoor de PvdA juist meer in collectivistisch dan in vrijzinnig vaarwater terecht is gekomen. Binnen GroenLinks flirt Femke Halsema met het vrijzinnige gedachtegoed. Maar goedbeschouwd is haar 'vrijzinnig-links' niet veel meer dan een light-variant van de SP, voorzien van een groen randje. Dat Halsema, die de afgelopen jaren in een staat van permanente verontwaardiging de liberale kabinetten-Balkenende II en III bestreed, haar zelf uitgeroepen 'linkse lente' nu inruilt voor een vrijzinnig profiel, maakt het er allemaal niet duidelijker op. Tot slot is er D66, volgens velen de enige écht vrijzinnige partij van Nederland. Maar D66 is niet meer wat het geweest is. In 1997 koos D66, tot dan toe een vrijzinnige, radicaal-democratische vernieuwingsbeweging, voor het etiket 'sociaal-liberaal'. Aanvankelijk was dit slechts een cosmetische operatie, maar onder leiding van Boris Dittrich en later Lousewies van der Laan, beide verklaard voorstander van D66 als sociaal-liberale partij, werd het sociaal-liberale karakter van D66 geleidelijk aan prominenter. Onder de huidige partijleider, Alexander Pechtold, profileert de partij zich meer dan ooit als liberale partij, die concurreert met de VVD.

De grote vraag is of al die politici die koketteren met de term 'vrijzinnig', in werkelijkheid wel zo vrijzinnig zijn. Er lijkt eerder sprake te zijn van een modegril, in reactie op het christelijk-moralistische kabinet-Balkenende IV. Aan de andere kant: met een VVD in crisis, een collectivistische PvdA, een dolend GroenLinks en een D66 dat na twaalf verkiezingsnederlagen steeds minder in staat is het vrijzinnige geluid te laten horen, is de vraag gerechtvaardigd of van de bestaande politieke partijen verwacht mag worden dat ze vrijzinnig politiek Nederland een stem geven die gehoord wordt, of dat er naar alternatieve samenwerkingsverbanden gezocht moet worden. Waar het vrijzinnig politiek Nederland in ieder geval aan lijkt te ontbreken, is een herkenbaar profiel. Noch de in het parlement vertegenwoordigde politieke partijen, noch de buitenparlementaire splinterpartijen en discussiegroepen hebben het begrip vrijzinnig-democratie tot nu toe meer inhoud weten te geven. De uitdaging waar vrijzinnig-democraten voor staan, is antwoord geven op vragen als: wat houdt het vrijzinnig-democratisch gedachtegoed eigenlijk in? Wat zijn de kernwaarden van vrijzinnig-democratische politiek? Welke politiek-maatschappelijke thema's zijn kenmerkend voor vrijzinnig-democraten? En hoe onderscheidt vrijzinnig-democratische politiek zich van andere politieke stromingen? De vraag of de vrijzinnig-democratie toekomst heeft, hangt af van de antwoorden op deze vragen en van de bereidheid van vrijzinnig-democraten binnen en buiten de bestaande politieke partijen om een brug te slaan naar elkáár, om mensen en ideeën bij elkaar te brengen en zo een beweging te vormen die bij de volgende verkiezingen een echt vrijzinnig-democratisch alternatief kan bieden.

Vind je dat het tijd is voor een nieuwe partij? Wat verwacht je van zo'n partij? En hoe kunnen we zorgen dat mensen met verschillende partijloyaliteiten de krachten bundelen? Het Vrijzinnig Alternatief roept iedereen die hier ideeën over heeft op om deze aan een e-mail toe te vertrouwen en te sturen naar redactie@vrijzinnigalternatief.nl.

Wat betekent vrijzinnig eigenlijk?

Vrijzinnig betekent letterlijk: vrijheid van mening voorstaand (Van Dale). Maar vrijzinnigheid houdt meer in dan dat. Vrijzinnigheid betekent elkaar de ruimte geven om je eigen leven in te richten, je eigen keuzes te maken. Elkaar de vrijheid gunnen om te zijn wie je bent, met je eigen ideeën, dromen en wensen, je eigen cultuur, geloof etc.. De vrijheid om een eigen mening te hebben en daar voor uit te komen. En dat alles met respect voor elkaars vrijheid.

Vrijzinnigheid betekent ook: niet wensen vast te houden aan bestaande gewoonten, tradities, meningen, belangen of structuren om de eenvoudige redenen dat die er nou eenmaal zijn. Vrijzinnigheid betekent verder willen en durven kijken, kritische vragen durven stellen en open staan voor vernieuwing. Afstand nemen van dogma's en orthodoxie, taboes durven doorbreken en heilige huisjes durven aanpakken. Niet vanuit vastgeroeste ideeën en ingesleten gewoonten, maar met lef en vernieuwingszin.

Vrijzinnigheid is in zichzelf onafhankelijk en in politieke termen dus moeilijk te plaatsen. Links en rechts, progressief en conservatief, sociaal en liberaal, het zijn allemaal begrippen die voor velerlei uitleg vatbaar zijn. Begrippen ook, die allemaal worden geassocieerd met de bestaande politieke partijen en erop gericht zijn de scheidslijnen tussen die partijen te benadrukken. Liberalen zeggen dat liberalisme in zichzelf sociaal is, socialisten zeggen dat liberalisme juist asociaal is. En wat progressief is en wat conservatief verandert door de tijd. Wat ooit progressief was is nu conservatief en omgekeerd. Dit soort etiketten bieden slechts schijnzekerheid. Vrijzinnigen laten zich dan ook niet indelen bij 'links' of 'rechts'.

Ben je vrijzinnig? Kijk op www.vrijzinnigalternatief.nl!

Heb je een mening? Lever je bijdrage aan het podium voor vrijzinnige opinie via redactie@vrijzinnigalternatief.nl.

Wil je deze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Klik dan [hier](#) om je af te melden.